

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Biblioteksafgiften blev indført i Danmark i 1946 ved en bestemmelse i den almindelige bibliotekslov, hvorefter staten ydede et vederlag til danske forfattere for bibliotekernes udlån af deres bøger.

I 1964 blev det tillige muligt at yde legater til oversættere.

I 1982 blev bestemmelserne om biblioteksafgift m.v. udskilt fra biblioteksloven og gennemført som en særlig lov om biblioteksafgift, jf. lov nr. 307 af 9. juni 1982. Loven trådte i kraft den 1. januar 1983.

Siden er der gennemført dels nogle indholdsmæssige ændringer, som omtales nedenfor, dels en række ændringer af lovens reguleringsbestemmelser (lov nr. 197 af 25. maj 1983, lov nr. 948 af 23. december 1986 og lov nr. 386 af 13. juni 1990).

Om behandlingen af hovedloven fra 1982 henvises til Folketingstidende 1981-82, 2. samling, Forhandl., sp. 3771, 4903, 8574, 8740, Tillæg A, sp. 4031, Tillæg B, sp. 1225, 1385, og Tillæg C, sp. 747.

Efter 1982-lovens § 9 skulle forslag til revision af loven fremlægges for Folketinget senest i folketingsåret 1985-86. Revisionsbestemmelsen blev optaget i loven med henblik på dels at bedømme virkningerne af loven, dels at vurdere mulighederne for en ophavsretlig biblioteksafgiftsordning på grundlag af forslag fra udvalget til revision af ophavsretslovgivningen.

I folketingsåret 1985-86 blev der gennemført nogle mindre ændringer i afgiftsordningen, jf. lov nr. 331 af 4. juni 1986. Kredsen af omfattede biblioteker blev udvidet med Folkebibliotekernes Indvandrerbibliotek og Statens Bibliotek og Trykkeri for Blinde, ligesom det af lovtæksten kom til at fremgå, at dansksprogede sydslesvigere er berettigede til afgift. Herudover blev der etableret to nye rådighedsbeløb for henholdsvis fonogrammer og billedkunst. De eksisterende rådighedsbeløb – for henholdsvis bøger og oversættelser – blev forhøjet. For så vidt angår billedbøger skulle biblioteksafgiften fra 1988 endvidere fordeles ligeligt mellem ophavsmændene.

Der blev ikke stillet forslag om at ændre biblioteksafgiften til et ophavsretligt vederlag som foreslået af et flertal i Ophavsretsudvalget i betænkning nr.

1038/1985 om ophavsretligt biblioteksvederlag. Der henvises til Folketingstidende 1985-86, Forhandl., sp. 6272, 7085, 11330, 11573, Tillæg A, sp. 4189, Tillæg B, sp. 1769, og Tillæg C, sp. 761.

Ved fremsættelsen af 1986-lovforslaget blev det fremhævet, at lovændringen skulle ses som en overgangsordning. Overgangsperioden skulle anvendes til drøftelser med ophavsmændenes organisationer, kommunerne m.fl. med henblik på at nå frem til en ordning med hensyn til visse problemer i afgiftsordningen, som ikke blev tilfredsstillende løst ved den i 1986 gennemførte lovændring.

Den 13. november 1986 nedsatte kulturministeren herefter et udvalg til revision af den gældende afgiftsordning. Udvalget skulle foreslå en ordning, hvorefter også bøger og andre materialer med flere ophavsmænd, skabende og udøvende kunstnere m.fl. kunne få del i den almindelige biblioteksafgift.

Udvalget skulle endvidere drøfte og vurdere de økonomiske styringsmuligheder, forskellige optællingsmetoder og de fremtidige fordelingsprincipper.

Udvalget bestod af repræsentanter for myndigheder (Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Bibliotekstilsynet, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet) samt repræsentanter for ophavsmændenes organisationer.

Fristen for lovens revision blev ved lov nr. 193 af 29. marts 1989 udskudt til folketingsåret 1989-90, jf. Folketingstidende 1988-89, Forhandl., sp. 6379, 6741, 7521, 7726, Tillæg A, sp. 4909, Tillæg B, sp. 771, og Tillæg C, sp. 635.

Udskydelsen af lovrevisionen blev gennemført under henvisning til, at der var behov for tid til nærmere at vurdere de økonomiske og administrative konsekvenser af de forslag, som var fremlagt i betænkning nr. 1148/1988 om biblioteksafgiften af det udvalg, som af ministeren var nedsat i november 1986.

I betænkning nr. 1148/1988 blev det bl.a. foreslået – at biblioteksafgiften i fremtiden ikke kun skulle ydes til forfattere m.v., men til alle skabende og udøvende kunstnere samt oversættere, – at alle materialer, der uden videre kunne anskaffes og udlånes i folke- og skolebiblioteker, skulle udløse afgift mod nu kun bøger og lydbøger,